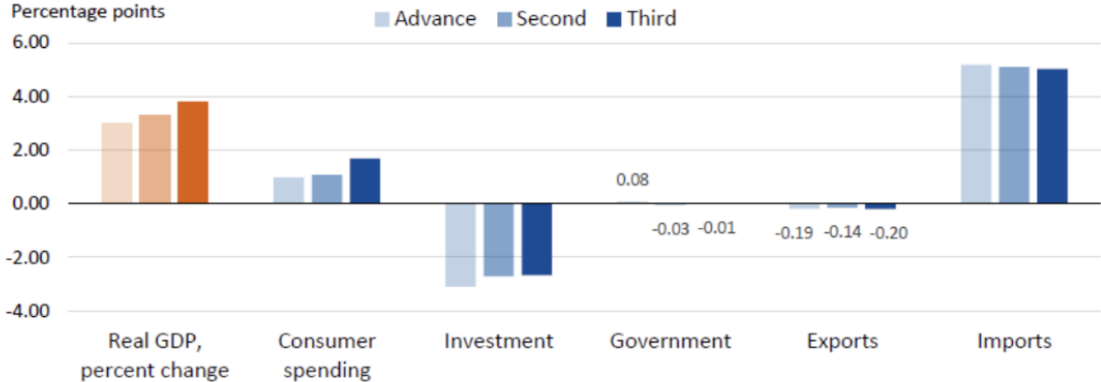

Lietuvos Respublikos diplomatinų atstovybių JAV
AKTUALIOS EKONOMINĖS INFORMACIJOS SUVESTINĖ

2025 m. rugsėjo mėn.

Vizitai, parodos, konferencijos
LR generalinis konsulas Niujorke kartu su Lietuvos ambasada Vašingtone ir kitais partneriais rugsėjo 22 d. Niujorke surengė gynybos temoms skirtą verslo forumą. Renginyje dalyvavo LR Prezidentas Gitanas Nausėda, užsienio reikalų ministras Kęstutis Budrys, Pensilvanijos nacionalinės gvardijos vadas generolas John R. Pippy, taip pat daugiau kaip 20 žmonių delegacija iš Lietuvos verslo įmonių, inovacijų centrų ir viešojo sektoriaus. Forumo metu pasirašyti net trys Lietuvos ir JAV bendradarbiavimo dokumentai, stiprinantys Lietuvos bei JAV verslo ryšius ir mūsų saugumą: Inovacijų agentūros ir Pensilvanijos nacionalinės gvardijos susitarimas dėl bendradarbiavimo inovacijų srityje, Pensilvanijos dronų asociacijos ir Lietuvos gynybos ir saugumo pramonės asociacija bendradarbiavimo susitarimas, taip pat susitarimas tarp Safariland (JAV) ir KOVO Armor (Lietuva) įmonių. Vėliau delegacija iš Lietuvos vizitą tęsė Pensilvanijos valstijoje. Lietuvos verslo atstovai lankėsi Pensilvanijos nacionalinės gvardijos bazėje, kur stebėjo karių pratybas su autonominėmis sistemomis ir bepiločiais orlaiviais, lankėsi dronų pilotų rengimo akademijoje, „Boeing“ ir „Leonardo“ sraigtasparnių gamyklose, susipažino su Pensilvanijos mokslo institucijų kuriamomis aukštosiomis technologijomis ir iš to gimstančiomis verslo įmonėmis.
Tradicinis ir svarbiausias Lietuvos ir JAV ekonominio bendradarbiavimo renginys Šiaurės Amerikos ir Lietuvos verslo forumas (NALB Forum) 2026 m. vyks Los Andžele, Kalifornijos valstijoje, balandžio 27-29 d. Sekite naujienas: https://www.linkedin.com/company/north-american-lithuanian-business-forum.

Bendra ekonominė informacija	
Darbo rinka. Darbo departamento ataskaitoje pranešama apie mažėjantį laisvų darbo vietų skaičių. Sveikatos priežiūros ir socialinės paramos sektoriuje laisvų darbo vietų sumažėjo 181 tūkst., o mažmeninės prekybos sektoriuje – 110 tūkst. Darbo vietų ir darbuotojų kaitos tyrimas taip pat parodė, kad atleidimų iš darbo skaičius šiek tiek išaugo. Bendras laisvų darbo vietų skaičius nuosekliai mažėja nuo 2022 m. kovo, kai JAV ekonomika, atsigavusi po COVID-19 karantino, buvo pasiekusi rekordinį 12,1 mln. lygį. Prognozuojama, kad 2025 m. bus sukurta apie 85 tūkst. naujų darbo vietų, palyginti su 168 tūkst. praėjusiais metais ir vidutiniškai 400 tūkst. per 2021–2023 m. įdarbinimo bumą. Rugsjūtį JAV darbdaviai sukūrė tik 22 tūkst. naujų darbo vietų, darbo rinkai toliau silpnėjant dėl prezidento Donaldo Trumpo neapibrėžtos ekonominės politikos. Darbo departamentas pranešė, kad įdarbinimo tempas smuko nuo 79 tūkst. liepą ir buvo mažesnis nei maždaug 80 tūkst., kuriuos ekonomistai prognozavo šiam mėnesiui. Nedarbo lygis pakilo iki 4,3% – tai prastesnis rezultatas nei tikėtasi ir aukščiausias rodiklis nuo 2021 metų. Darbo departamento ataskaita rodo, kad rugsjūtį gamyklos panaikino 12 tūkst. darbo vietų – tai jau ketvirtas iš eilės mėnuo, kai gamintojų sektoriuje mažinamas darbuotojų skaičius. Statybų įmonės atleido dar 7 tūkst. žmonių, o federalinė vyriausybė sumažino darbuotojų skaičių 15 tūkst.	CBS News Bureau of labor statistics ABC News

BVP. JAV Ekonominės analizės biuras paskelbė patikslintus duomenis, kurie rodo, kad 2025 m. II ketv. (balandį, gegužę ir birželį) realusis bendrasis vidaus produktas (BVP) augo 3,8 proc. Patikslinus I ketv. duomenis, JAV realusis BVP mažėjo 0,6 proc.	Contributions to Percent Change in Real GDP, 2nd Quarter 2025 Real GDP Increased 3.8 Percent <table><caption>Contributions to Percent Change in Real GDP, 2nd Quarter 2025</caption><thead><tr><th>Category</th><th>Advance</th><th>Second</th><th>Third</th></tr></thead><tbody><tr><td>Real GDP, percent change</td><td>3.00</td><td>3.30</td><td>3.80</td></tr><tr><td>Consumer spending</td><td>1.00</td><td>1.00</td><td>1.80</td></tr><tr><td>Investment</td><td>-3.00</td><td>-2.50</td><td>-2.50</td></tr><tr><td>Government</td><td>0.08</td><td>-0.03</td><td>-0.01</td></tr><tr><td>Exports</td><td>-0.19</td><td>-0.14</td><td>-0.20</td></tr><tr><td>Imports</td><td>5.00</td><td>5.00</td><td>5.00</td></tr></tbody></table> Note. Imports are a subtraction in the calculation of GDP; thus, a decrease in imports results in a positive contribution to GDP. U.S. Bureau of Economic Analysis Seasonally adjusted annual rates	Category	Advance	Second	Third	Real GDP, percent change	3.00	3.30	3.80	Consumer spending	1.00	1.00	1.80	Investment	-3.00	-2.50	-2.50	Government	0.08	-0.03	-0.01	Exports	-0.19	-0.14	-0.20	Imports	5.00	5.00	5.00	Bureau of Economic Analysis
Category	Advance	Second	Third																											
Real GDP, percent change	3.00	3.30	3.80																											
Consumer spending	1.00	1.00	1.80																											
Investment	-3.00	-2.50	-2.50																											
Government	0.08	-0.03	-0.01																											
Exports	-0.19	-0.14	-0.20																											
Imports	5.00	5.00	5.00																											
Prekyba. Liepos mėnesį JAV importas ir eksportas šiek tiek atsigavo po kelių mėnesių vangios prekybos. Prekybos departamento duomenimis, palyginti su ankstesniu mėnesiu, prekių ir paslaugų importas išaugo 5,9%, o eksportas – 0,3%. Kadangi importas augo sparčiau nei eksportas, JAV prekybos prekėmis ir paslaugomis deficitas padidėjo 32,5% ir per mėnesį siekė 78,3 mlrd. USD. Tuo pačiu metu, palyginti su antruoju praėjusių metų ketvirčiu, JAV prekių ir paslaugų importas iš Kinijos sumažėjo maždaug trečdaliu. Automobilių importas į JAV taip pat krito dėl 25% maito užsienio transporto priemonės.		WJournal																												
Palūkanų norma. Rugsėjo mėn. posėdyje Federalinis rezervų bankas (FED) sumažino palūkanų normą 25 baziniais punktais iki 4,00-4,25 proc. ribos, nurodydamas didėjančias rizikas užimtumui ir maitų sąlygotą infliacijos padidėjimą. Pirmininkas J.Powellas akcentavo siekį suvaldyti rizikas ir lankstumą, atsižvelgiant į besikeičiančius duomenis. Kadangi darbo rinkos indikatoriai silpnėja, o infliacijos tendencijos išlieka nepastovios, tikimasi dar vieno palūkanų normos mažinimo gruodį. Spalio mėn. taip pat įmanomas palūkanų normos mažinimas, tačiau tai priklausys nuo darbo rinkos rodiklių rugsėjo mėn.		Reuters St Louis FED																												
Shutdown. Nuo spalio 1 d. JAV vyriausybė sustabdė savo darbą, nes Kongresui nepavyko susitarti dėl biudžeto. Nors daugelis respublikonų perspėja, kad Vyriausybės uždarymas smarkiai pakenks ekonomikai, kai kurie ekspertai teigia priešingai – istoriniai duomenys rodo, kad ilgalaikis poveikis paprastai būna menkas. Per pastarąjį pusšimtį metų federalinė vyriausybės veikla buvo sustabdyta 21 kartą, o paskutinis ir ilgiausias trukęs <i>shutdown</i> truko nuo 2018 m. gruodžio iki 2019 m. sausio per pirmąją D. Trumpo kadenciją. Net ir šis penkių savaičių laikotarpis vos pastebimai paveikė didžiausią pasaulio ekonomiką – Kongreso biudžeto biuras apskaičiavo, kad tai sumažino 2019 m. JAV BVP tik 0,02 %.		AP News The Guardian																												

Technologijos, inovacijos, mokslas	
Vizos. D. Trumpas pasirašė įsaką, kuriuo įvedamas 100 000 USD mokestis už H1-B vizas kvalifikuotiems užsienio darbuotojams – tai 60 kartų didesnis mokestis, turintis paskatinti JAV įmones samdyti daugiau amerikiečių darbuotojų. Ekonomistai perspėja, kad šis veiksmas gali pakenkti JAV ekonomikos augimui. Šis padidėjimas bus rimtas smūgis didžiosioms technologijų įmonėms, kurios itin remiasi tokiais vizomis, kad galėtų samdyti inžinierius, mokslininkus ir programuotojus iš užsienio, ypač iš Azijos. Amerikos medikų bendruomenė laiške Vidaus saugumo departamentui paragino atleisti gydytojus nuo šio naujo H-1B vizos paraiškos mokesčio, teigdamas, kad jie yra būtini užtikrinant stiprią šalies sveikatos priežiūros sistemą. Šios vizos JAV sveikatos apsaugos sektoriuje plačiai naudojamos specialistams iš užsienio pritraukti. D. Trumpas taip pat pasirašė vykdomąjį įsaką leidžiantį užsieniečiams už 1 mln. USD įsigyti „Auksinę kortelę“ („Gold Card“), suteikiančią teisę gyventi JAV. Įmonės už 2 mln. USD gali įsigyti „Korporatyvinę auksinę kortelę“ („Corporate Gold Card“), kad galėtų pasikviesti jiems reikalingus darbuotojus į JAV gyventi. Šiuos sprendimus administracija motyvuoja tuo, kad nori pritraukti turtingiausius ir geriausius specialistus į JAV, o surinktos lėšos bus skirtos mokesčiams bei valstybės skolai mažinti.	The Guardian Reuters
Hyundai. Rugsėjo 4 d. JAV federaliniai pareigūnai surengė plataus masto reidą „Hyundai–LG“ baterijų gamyklos statybų aikštelėje Džordžijos valstijoje, kurio metu buvo sulaikyti apie 475 asmenys, dauguma jų – Pietų Korėjos piliečiai. Po reido statybos buvo sustabdytos, nors pranešama, kad „Hyundai“ elektromobilių gamyba nenukentėjo, o įtampa tarp JAV ir Pietų Korėjos išaugo, paskatinusi diskusijas dėl tokios politikos pasekmių tiesioginių užsienio investicijų pritraukimui. Užsienio gamintojai – ypač elektromobilių, baterijų ir puslaidininkių sektoriuose – pastaruoju metu aktyviai investuoja į gamybos pajėgumus JAV, siekdami pasinaudoti Infliacijos mažinimo akto suteikiamomis lengvatomis, būti arčiau JAV rinkos ir diversifikuoti tiekimo grandines. Vis dėlto, didžiausia JAV istorijoje imigracijos kontrolės operacija, nukreipta į vieną pagrindinių „Hyundai–LG“ projektų, siunčia prieštarinę signalą: Vašingtono politika siekia pritraukti užsienio kapitalą, tačiau kartu neapsaugo investuotojų nuo rizikų.	AP News
Dirbtinis intelektas (DI). JAV Federalinė prekybos komisija (FTC) pradėjo tyrimą, kaip vartotojams skirti DI pokalbių robotai veikia vartotojus, ypač vaikus ir paauglius. Agentūra tirs septynių įmonių – Alphabet, Character Technologies, Instagram, Meta Platforms, OpenAI, Snap ir X.AI veiklą. Tyrimo tikslas – suprasti, kaip įmonės 1) įvertina savo pokalbių robotų saugumą, kai jie veikia kaip kompanionai, 2) riboja produktų naudojimą vaikų ir paauglių tarpe bei galimą neigiamą poveikį jiems ir 3) informuoja vartotojus ir tėvus apie su produktais susijusias rizikas. Kalifornija siekia tapti nacionaline dirbtinio intelekto (DI) reguliavimo lydere. 2025 m. rugsėjo 29 d. Kalifornijoje priimtas teisės aktas, reikalaujantis, kad didelės DI įmonės – kurių metinės pajamos viršija 500 mlrd USD – atskleistų DI sistemų saugumo protokolus ir per 15 dienų praneštų apie kritinius saugumo incidentus. Už pažeidimus gali būti skiriamos baudos iki 1 mln USD, tuo pačiu suteikiant apsaugą asmenims, pranešusiems apie pažeidimus ir imantis veiksmų didinti skaidrumą. Kalifornija lenkia kitas JAV valstijas ir federalinę vyriausybę DI reguliavimo klausimais ir siekia subalansuoti visuomenės saugumą ir inovacijas. Tuo tarpu federaliniu lygiu Kongreso nariai respublikonai siekia mažinti DI reguliavimą. Senatorius Tedas Cruzas (R-TX) iniciavo teisės aktą, kuris leistų DI įmonėms testuoti produktus jiems netaikant federalinio reguliavimo (SANDBOX Act S. 2750), Atstovų Rūmų narys Michaelis Baumgartneris (R-WA) siekia atgaivinti respublikonų pastangas uždrausti valstijų ir vietos lygiu taikyti DI reguliavimą.	TechPolicy.Press Kalifornijos gubernatorius TechPolicy.Press

Gyvybės mokslai. Rugsėjo 15 d. Kalifornijos gubernatorius Gavin Newsom paskelbė apie „Amgen“ ir „Gilead Sciences“ kompanijų plėtros projektus ir beveik 1,5 mlrd. JAV dolerių investicijas į tyrimų ir plėtros infrastruktūrą, naujų darbo vietų kūrimą ir tolesnę valstijos lyderystę gyvybės mokslų srityje. 2024 metais gyvybės mokslų sektorius Kalifornijoje sukūrė 396 mlrd. JAV dolerių ekonominės vertės ir palaikė daugiau nei 1,15 mln. darbo vietų, iš kurių 452 000 tiesiogiai susijusios su šia sritimi. Gamybos darbai sudaro 31,2 % sektoriaus darbo jėgos, šiuo rodikliu Kalifornija lenkia Masačiusetą, Niujorką, Pensilvaniją ir Teksasą.	Kalifornijos gubernatorius
Kino industrija. Prezidentas D. Trumpas rugsėjo 29 d. pareiškė, kad įves 100 % muito tarifą visiems užsienyje pagamintiems filmams, kurie vėliau pateks į JAV, pakartodamas grasinimą, kurį jis anksčiau išsakė š. m. gegužės mėn. JAV Kino asociacijos duomenimis, 2023 m. JAV filmai pasaulyje uždirbo 22,6 mlrd. JAV dolerių iš eksporto, sukurdami 15,3 mlrd. dolerių prekybos perteklių.	Reuters
Energetika, transportas, klimatas	
Elektromobiliai. Nuo 2025-10-01 nustojo galioti 7500 USD federalinė mokesčių lengvata elektriniams automobiliams, dėl ko neabejotinai sumažės elektromobilių pardavimų ir pakils realios kainos. Rugsėjūčio mėn. naujų elektromobilių pardavimai buvo išaugę - parduota 146 332 automobiliai — beveik 18 proc. daugiau nei prieš metus. Beveik vienas iš dešimties naujų automobilių (9,9 proc.) buvo visiškai elektrinis. Naudotų elektromobilių pardavimai, kuriems galiojo iki 4 000 USD lengvatos, taip pat pasiekė rekordą — beveik 41 000 sandorių. Trumpuoju laikotarpiu lengvatos panaikinimas taps sukrėtimu rinkai, bet ilguoju laikotarpiu elektromobilių gamintojams teks sustiprinti savo elektrifikacijos pastangas ir pasiūlyti iš tiesų įperkamus elektromobilius.	The Verge
Dujos. JAV energetikos sekretorius sukritikavo Niujorko pastangas įgyvendinti žaliosios ir atsinaujinančios energetikos projektus. Anot jo, Niujorko ir Naujosios Anglijos elektros energijos kainos yra 50–100 % didesnės už šalies vidurkį, o šildymo išlaidos taip pat buvo vienos didžiausių šalyje, todėl gamtinių dujų infrastruktūros plėtra, atgaivinus dviejų dujotiekių iš Pensilvanijos į Niujorką projektus, šias kainas sumažintų. Kai kurių Ekspertų nuomone, dujotiekių tiesimo išlaidos būtų perkeliamos vartotojams ir kainas dar labiau padidintų.	New York Post
Anglis. JAV administracija, siekdama patenkinti energetikos gamybos poreikius, planuoja padidinti anglies išteklių panaudojimą, išplečiant teritorijas anglies gavybai, sumažinant mokesčius anglies išgavėjams. Energetikos departamentas taip pat pasirengęs suteikti 628 mln. USD paramą anglį išgaunančioms ir ją naudojančioms kompanijoms, kurios turėjo sumažinti savo veiklą prasidėjus žaliosios ir atsinaujinančios energetikos plėtrai. Anglies gavyba sparčiai mažėjo: 2008–2023 m. JAV sumažino jos gavybą perpus, 2024 m. anglies elektrinės pagamino apie 15 % JAV elektros energijos, kai 2000 m. šis rodiklis siekė 50 proc. Tarptautinė energetikos agentūra nurodo, kad pernai pirmą kartą istorijoje vėjo ir saulės energija JAV pagamino daugiau elektros energijos nei anglis. Agentūra prognozuoja, kad pasauliniu mastu tai gali nutikti iki 2026 m. pabaigos.	NYT The Guardian
Klimato savaitė. Kalifornijos gubernatorius G. Newsom dalyvavo UN GA paraštėse vykusioje Klimato savaitėje Niujorke, kur pabrėžė Kalifornijos pažangą švarios energijos ir transporto srityje, sutarė dėl naujų tarptautinių partnerysčių kovai su klimato kaita su Brazilija ir Kenija, susitiko su užsienio lyderiais (Europos komisaru klimato kaitai Wopke Hoekstra, Jungtinės Karalystės ir Australijos delegacijomis).	Kalifornijos gubernatorius

Maisto pramonė, žemės ūkis	
Maisto politika. JAV Sveikatos ir socialinių paslaugų departamentas paskelbė didelio dėmesio sulaukusią ataskaitą „<i>Make Our Children Healthy Again</i>“, kurioje pristatoma strategija, kaip spręsti vaikų lėtinių ligų problemą. Ši strategija gali turėti didelės įtakos ir maisto pramonei. Pagrindiniai pasiūlymai apima „ypač perdirbto maisto“ apibrėžimą, mitybos gairių peržiūrą, naftos pagrindu pagamintų maisto dažiklių uždraudimą, maistingumo etikečių atnaujinimą ir kūdikių mišinių standartų atnaujinimą. Nors ataskaitoje siūlomi dideli maisto reguliavimo ir visuomenės sveikatos politikos pokyčiai, ekspertai įspėja, kad joje trūksta konkrečių detalių ir iš esmės siūloma atlikti išsamesnius tyrimus.	Food and Wine
Parama ūkiams. JAV žemės ūkio departamentas (USDA) paskelbė didinsiantis finansinę paramą ūkiams, kurie šiais metais kenčia nuo žemų derliaus kainų ir prekybos karų. USDA skaičiavimais, iš viso žemdirbiams bus išmokėta beveik 40 mlrd. JAV dolerių – tai yra didžiausia suma nuo 1933 m. Nepaisant to, prognozuojama, kad kitais metais ūkių pajamos mažės apie 30 mlrd. dolerių – tiek dėl numatomai mažėsiančios oficialios paramos, tiek dėl dar labiau smukti galinčių derliaus kainų. USDA ir Teisingumo departamentas paskelbė atidžiau prižiūresiantys sėklų, trąšų, pašarų ir degalų sektorius dėl galimų konkurenciją ribojančių susitarimų – taip siekiama padėti suvaldyti augančias žemdirbių sąnaudas. Nuo 2020 m. ūkių išlaidos sėkloms padidėjo 18 %, degalams – 32 %, trąšoms – 37 %, o palūkanų išlaidos – net 73 %.	Reuters USDA
Restoranai. Naujausi duomenys atskleidžia, kad JAV vartotojai vis labiau linkę rinktis pigesnius patiekalus viešojo maitinimo įstaigose. Papildoma vertė vartotojams pasižymintys meniu restoranai per metus sulaukė 2 % daugiau lankytojų, kai bendras lankytojų srautas maitinimo sektoriuje sumažėjo 1 %. Tai atspindi, kaip infliacijos spaudimo metu vis svarbesnės tampa akcijos ir mažesnių kainų pasiūlymai.	Restaurant Dive

Parengė: Lietuvos ambasada JAV, Lietuvos generaliniai konsulatai Niujorke, Čikagoje, Los Andžele.